

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

Főszerkesztő:

Hubay Lajos

Társzerkesztők:

Harsányi László Szabó Zoltán

Nagy Barna Marton János

Felelős szerkesztő:

Martin Miklós

TARTALOM:

Nagy Barna: Márciusi tükör. — Kalmár Lajos:
A művész és az igehirdető. — Martin Miklós:
A Tükör előtt. — Harsányi László: Hogy is
volt csak? — Sz. Lukács Pál: A pataki
diákok estélye Budapesten. — Tóth Ferenc:
Giovanni Papinni. — Császár József: Egy új
ének... (Vers.) — Stéphan László: Pétör. —
B.: Március tizenötödike főiskolánkban —
Hirek.

Megjelenik július és
augusztus kivételével
havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:
Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

XLVI. évfolyam.

Március hó.

1931.

Olvasóinknak boldog husvétii ünnepeket kívánunk!

Köszönettel nyugtázzuk a következő előfizetéseket: dr. Piskóty Ferenc (Bpest), Tornaaljai József (Tiszakeszi) 10—10 P. Gaál Gyula (Abaújszántó), Dobozy István (Sárospatak), dr. László Ferenc (Bp) 8--8 P. Konc Ferenc (Spatak) 7 P. Sasy Nagy Imre (Pécs) 6 P. Béky Zoltán (Trenton) 5 64 P. Nádházy Bertalan (Diósgyőr), Janka Károly (Cigánd), Ujszászy László (Rákospalota), Ujszászy Kálmán (Spatak), Tomory Dezső (Szabolcs), Balsay Bertalan (Olaszliszka), Berey András (Tiszakarád), Zsoldos Benő (Bpest), 5—5 P. Kovács László (Makkoshotyka) 4 50 P. Vaizer Béla (Bpest), Takács Mihály (Felsőábrány), Főző László (Vajdácská), Lántay István (Salgótarján), Péter Mihály (Rimaszombat), Benkő Béla (Spatak), Mocnik Olga (Saujhely), Farkas István (Miskolc), Gonda Béla (Bpest), Idrányi Ferenc (Tibolddaróc), Tarczy Árpád (Spatak), Csabay István (Kiskinizs), Blénessy János (Jászberény), Kovács Dezső (Spatak),

Szűcs Ernő (Bpest), dr. Antal Géza (Pápa), Kovács József (Aberdeen), Urbán Barnabás (Spatak), Nagy József (Miskolc), Sulyok János (Büdszentmihály), Dr Pally Sándor (Bpest), Szilvássy Jenő (Hernádbűd), Tomori Pál (Paszab), Nagy Lajos (Abaújszántó), Varga Gábor (Spatak), Gutper István (Abaújszántó), dr. Horkay László (Spatak), Vitek Imre (Spatak), Faragó László (Ókésce), Comenius Olvasóköri (Ref. Tan. Képző Ifj Spatak), Kovács Erzsike (Sárospatak), dr. Németh Gábor (Kispest), Fekete István (Tiszadob), Marczéllly Kornél (Pápa), „Gazdakör” (Spatak), Molnár Irén (Kocs), Németh Károly (Putnok), Tóth Mihály (Spatak), Halász Dénes (Spatak), dr. Macsotay József (Sátoraljaujhely múlt évi hátralék) 4—4 P. Buday Zoltán (Spatak), br. Vay Elemér (Alsózsolca), Sipos Jocika (Saujhely), Czeizler Izidor (Spatak) Maller Irénke (Spatak), Veress Imre (Taktaharkány) 2—2 pengő.

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

XLVI. évfolyam.

Március hó

1931.

Főszerkesztő:

Hubay Lajos

Társzerkesztők:

Harsányi László

Nagy Barna

Szabó Zoltán

Marton János

Felelős szerkesztő:

Martin Miklós

Márciusi tükör.

Olvasandó Ésaías próféta könyvének
9—10. fejezete.

Szolgaságban, megkötözöttségben élő emberek vagyunk, de március idusán a magyar szabadságért ültünk ünnepet. Sok szép, nagy-szerű dolgot lehet ilyenkor beszélni: riadót fűjni, ódát szavalni, him-nuszt énekelni, szivekbe markolni, könnyeket facsarni, tapsot aratni, hitet ébreszteni, reményt táplálni. Lehet egyenlőség-testvériség szabadság szentháromságáról emlékezni. Lehet látnoki látással idézni a multat és dicső őseink emlékét hívni tetemre. Magyar élet, magyar végzet, magyar sors, magyar kálvária — ezek képezik a nap terminológiáját.

Igét kerestem március tizenötödikére.

Nemzeti ünnepen Isten-igét kérni — nem jelent elpihentető narkóvizet, vagy fáradt rezignációt. Mert sokszor úgy látjuk, mintha ezek az alkalmak csak arra volnának jók, hogy keresés munkájában megfáradt és megoldást nem találó embereket pihentessünk meg ige-hirdetésünkkel, mert hát olyan jó is az az Írás, hogy mindent ki lehet hozni belőle s ha megküszködöttünk, „szent melankóliával” nyug-hatunk meg benne. Isten igéjének hirdetése március idusán kivált-képen nem lehet szemfényvesztő elmegimnasztika, hogy szellemes szellemi saltó mortálékkal produkáljuk magunkat. De nem lehet ökölrágó fétis-imádás sem. Neked, pataki diák, csak az újheiyi he-gyekig kell tekintened, hogy végérvényesen kiábrándulj az ilyesimből. Alig tíz kilométerre innen, protestáns cseh prédikátorok hirdetik a maguk nemzeti ünnepén a cseh-szlovák igazságot és Isten igéjével dokumentálják azt. Azt feleled erre, hogy ők meghamisítják az Isten beszédét? Öklödet rázod és kisajátítod magadnak az Istent? Nem tanultad még meg, hogy Isten előtt sohasem lehet igazad? Vagy így szólsz: emberek vagyunk, jogunk van azt mondani, hogy több iga-zunk van, mint amazoknak? Bizonyosságul hívod a történelmet, a jogot, igazságérzetet és mindent, amit szentnek, nagyknak találsz e földön s

teljes meggyőződéssel vallod, hogy igazad van. Elfelejtetted, hogy még mindig a „többé-kevésbé“ emberi kategóriában beszélsz. Reviziót kívánsz és önmagadat nem revideálsz.

Március 15.-én ismerjük meg, hogy egyetlen igazságunk az lehet, hogy Isten előtt soha sincs igazunk.

Igy, és *csakis így* értjük meg Istennek e napban hozzánk intézett beszédét. Ők pedig ezt kérdezik tőlünk: Vajjon mit miveltek a meglátogatásnak és a messzünnen rátok jövő pusztulásnak napján? Kihez futtok segítségért és hol hagyjátok dicsőségeteket? (Ésaiás 10:3.)

Március 15. ét ünnepelni — ma mindenekelőtt bűnt, magunkba szállást, bűnbánatot és összetöretést, egyszóval: *alázatot* jelent. Mert ki meri tagadni, hogy a meglátogatásnak és messzünnen reánk jött pusztulásnak napjait éljük? Bizony, az Úristen látogatott meg minket. Ma döbbenve emlegetjük a komoly ószövetségi igét: Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni! Mit miveltek hát? — kérdezi tőlünk az Isten. Ismerjük be, hogy csak tapogatózunk, botorkálunk, próbálkozunk erre is, arra is: politikával, revizió követeléssel, instanciákkal, ökölrázással, szitokkal és kesergéssel, olykor kétségbeeséssel, néha imádsággal Ilyenkor, március idusán, éppen ünnepet ülünk. Emlékezőnk. Ráeszmélünk arra, amit hétköznapjainkban gyakran elfelejtünk, mert elmerül szemünk elől a nagy cél, amely felé menetelünk. Sötétben járunk, mert a magunk apró mécsei világánál vakoskodunk. Március 15.-én diadalmasan gyűl ki előttünk az Ige fénye. Érijük-e azt, Isten beszédét?

A dicsőséges március vetését véres vihar gázolta le. Miénk volt a vetés és miénk volt a vér is. Március tizenötödike október hatba fűlt, hogy megérthessük: embernek nem lehet igaza Isten előtt és hogy megtanuljuk a Krisztus szavát vérünk árán idézni: Atyánk, ne úgy legyen amint mi akarjuk, hanem amint te! Meglátogatottságunknak és messzünnen: az Istentől reánk jött pusztulásunknak napja el nem múlik, míg mindnyájan meg nem tanuljuk megérteni Istennek ezt a beszédét; el nem múlik, míg meg nem tanuljuk mindannyian, hogy a magyar história, mint minden ezen- és a másvilágon — egyedül Isten kezében van. Miért hogy mindig *mi* akartuk írni a magyar históriát s még most sem akarjuk, hogy Isten írja?! Hej, pedig sokszor mártotta már vérünkbe a tollat! De még mindig nem elég tiszta hozzá a vérünk.

Az Ige fényénél azt látjuk, hogy nem bőjtölünk eleget. Alázatoságot kell tanulnunk. Ma nagyon meg vagyunk alázva, de még mindig nem vagyunk alázatosak. Nyakas nyakunk még mindig nem horgadt le eléggé. Isten azt akarja, hogy megtanuljuk végre az ő akaratát. Az ő akaratára pedig a március 15.-ében nekünk adott különös kijelentés szerint az, *hogy ez az ország az ő országa legyen.*

Március 15 kérdése tehát ez: Isten igazsága dicsőítetik-e meg a „magyar igazság“ ban? Van-e egyáltalán magyar igazság?

Nincs, amíg bálványt csinálunk belőle. Nincs, amíg máshoz is futunk segítségért s nem egyedül az Úristenhez. Ha van nemzet a földön, amely megtanulhatta, hogy csak Istentől várhat segítséget,

akkor a magyar az. Egész történelmünk amellet bizonyít, hogy valahányszor emberhez futottunk segítségért, mindig sulyos árat fizettünk érte. Mi mindig tűz-víz között megütközött ország voltunk. Március 15.-e kiváltképen a „Krisztus sereg-gyűjtésének“ a napja. Ő jár közöttünk és keresi azokat, akik végre megtanulják, hogy nincs másban segítség, hanem Istenben Ő általa.

És a dicsőségünk is nagyon elmaradt. Március 15.-e ma fájdalmas paradoxon: magyar dicsőség örömnépe a dicstelenség gyászában. Azért van így, hogy megérthessük: nincs másnak joga dicsőséghez ezen a földön, hanemha Istennek.

A meglátogatottság és pusztulás napjához nagyon illő az alázat. Összetöretésben a felemeltetés, Isten szerint való megszorodásban az öröm. Istenben, az Ő kegyelmében a segítség és egyedül az Ő dicsőségében lesz a *mi* dicsőségünk.

Nagy Barna.

A művész és az igehirdető.

Előkelő közönség várja izgatottan a fővárosi, híres művészi előadást. A zsúfolt színházban a csillárok pazar fényét a vakító ékszerek, pompás toillettek, hófehér ingmellek teszik szinessé. A színház már telve van, de még mindig csapkodják az ajtókat, de még mindig jönnek, akik rendesen késni szeretnek, akik a késésükben valami arisztokratikus vonást szeretnének feltüntetni. A páholyokban izgatott suttogás. Én hátul egy zsölyéből szemlélem ezt az embertengert. Mennyi eltört panasz, könny, fájdalom van a csillogó ruhák alatt ezeknek a szívében; mennyi sok rejtteni való van ennek a kicicomázott tömegnek a lelkében Istenem! Mi lenne akkor, ha most ez a fénybe öltözött embersereg lemeztelenítve mutatná meg magát, maradarék nélkül, mindenestől önmagát adná, levette álarcát, nézne, szólna, élne úgy, amint azt szíve diktálja. Hogy csapnának össze a szenny hullámai s milyen kevés lenne abban a mocsokfolyóban a tiszta víz.

Megkezdődik az előadás. Néma csend. Az ének, a tiszta, szép, érzésszülte dal csengve tölti be a termet. Az emberek megfélemedeznek magukról, nem gondolnak most semmi másra, mert rabul ejtette őket a művész. S milyen csodálatos, hogy amikor a művész éneke végén meghajolt, mindenki egyformán, önfelédten, szívből tapsolt. Tapsolt a hercegnő, a főispán, a szolgabíró, a kishivatalnok, a vékonypénzű diák s az egyszerű mesterember. Mindegyik különböző gondolkozású, mindegyiknek más az életcélja, más a munkaköre, mások a vágyai és most mindegyik egyformán tapsolt. Egynevezőre hozta ezeket az embereket a művész.

* * *

Szeretnék most megrajzolni egy másik képet. De nem teszem, mert ártanék vele. Csak a témát mondom el: Jönnek ki az emberek a templomból s nem tudta őket egynevezőre hozni, nem tudta őket lángra gyújtani az igehirdető, mert nem volt művésze az Igének.

Pedig sokkal inkább kötelessége, sokkal szentebb feladata lett volna az igehirdetőnek úgy szólni az Isten igéjét, hogy a templomból kijövő hívő felejtse el minden bűt, szenvedést s egész arccal, teljes lélekkel forduljon az Isten felé.

Próbáljuk meg analizálni a művészt és az igehirdetőt, hátha tanulhatna az utóbbi az előbbitől, dacára annak, hogy sokkal nagyobb-nak kell lenni egy igehirdetőnek, mint a művésznek.

Ki a művész? Megpróbálom definiálni: művész az, aki érzéseit a legtökéletesebben tudja kifejezni s azokkal az emberek lelkében nagy emociót vált ki, ami lehet fájdalom, öröm, harag széperzet stb. Ki az igehirdető? Igehirdető az, aki Isten kijelentését, akaratát közvetíti az embereknek.

A művész célja leginkább a gyönyörködtetés; ha nem az, akkor is mindig a földre, a világra irányul. Az igehirdető célja magasabb: Istenhez vezetni az embereket. A művészet tárgya, tartalma változik, az igehirdetés mindig ugyanaz: az Isten kijelentése.

Láthatjuk tehát, hogy az igehirdetőnek sokkal magasabb világban kell mozognia, sokkal többnek kell lennie, sokkal többet kell éreznie, mint a művésznek. S az eredmény mégis fordított, mert ha valaki említi pld.: Michel Angelonak, vagy Saljapinnak a nevét, akkor még az átlagos műveltségű ember is fog tudni róluk valamit; de próbáljuk meg egy régi, nagy igehirdető nevét említeni valahol, bizony, csak a teológusok fognak róluk tudni; nem mondom, hogy a mai nagy igehirdetőink nevét ne ismernék, azonban egész bizonyos, hogy századok múlva csak a homiletika könyvekben hagynak magok után egy kevés nevet, de az emberek el fogják őket felejtani.

Miért van ez így? Nem lehet azt gondolni, hogy ne lettek volna az igehirdetésnek is Rembrandtjai? Voltak, csak — elfelejtették őket, mert az igehirdetés nem olyan nagy dolog az emberek előtt, mint pld.: a festészet. Itt nem tudok különben sem kielégítő magyarázatot adni. Nagyon nagy baj volna, ha a művészet nagyobb hatással lenne az emberekre, mint pld. az Isten igéje.

De vezessük tovább az analizist. A művész túlfűtött ember. Kell, hogy az igehirdető lelkében is mint a kráter, égjen az Isten és az emberek s hivatása iránti szeretet, mert nagyon természetes, hogy hideg, elfásult ember nem lehet jó igehirdető.

A művészet központjában a művész áll. Nagyon leszállítja az értéket és a mértéket is az az igehirdető, aki önmagát prédikálja.

A művészet nagyon sok munkát igényel, sok fáradtságot, sőt askezist is. Nagy művészünknek, Liszt Ferencnek van egy érdekes kijelentése: Ha egy napig nem gyakorolom magam a zongorázásban, azt észreveszem én, ha két napig nem gyakorlok, azt észreveszi szűkebb környezetem, de ha három napig elmulasztom a gyakorlást, azt már észreveszi a nagyközönség. Az az igehirdető, aki csak akkor veszi kezébe a bibliát, amikor indul a templomba s hirtelen megakad a szeme egy vastagbetűs versen s beszél arról, csak azt, ami eszébe jut, nem fogja az isten igéjét úgy hirdetni, hogy maradandó nyomokat hagyjon hátra. Pedig az lenne a feladata, itt van még egy nagy különbség

az igehirdető és a művész között. Ugyanis mondhatjuk azt, hogy a művészkeltette hatás csak pillanatnyi, a másíknak pedig el kell kísérni az embert a hívatalba, az üzletbe, a mezőre, kell, hogy szívünkben vissza-visszacsengjenek az igehirdető szavai.

Mindezekből látszik az, hogy az igehirdető művészetének nem a formában, hanem a tartalomban kell állni. De mindenesetre nem mindegy nekem, hogy a csemegét piszkos fatányéron, vagy aranytálon hozzák elém. Legyen a mi igehirdetésünk tartalma aranyalma, formája aranytányér; legyünk az Ige művészei. *Kalmár Lajos.*

A Tükör előtt.

Bizodalmad ?!

Átkozott az a férfi, aki emberben bízik és testbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve! Aldott az a férfi, aki az Úrban bízik és akinek bizodalma az Úr. Csalárdabb a szív mindennél és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?
(*Jeremiás 17: 5, 7, 9*)

Jó szeme volt Jeremiásnak, hogy meg tudta látni azt a nagy igazságot, mely ezekben az igékben van. „Vastollal és gyémánt-heggyel“ vésődnek e szavak az emberi szív tábláira, mert az élet igazolja ezeket. Nem az emberekben, hanem az Úrban kell bízunk, mert az emberi szív gonosz, megcsal. Örök igazság ez! Legyen bármily erős is egy ember, lépteit az önérdék diktálja s ha testbe helyezi az ő erejét, letiporja a magánál gyengébbeket. Barátságáról is csak annyiban lehet náta beszélni, hogy átadja-e magát valaki az ő akaratának. Mi is saját érdekeink szerint mondjuk valakiről, hogy barátom, vagy ellenségem. Aki az én eljárásomat helyesli, emberi mérlegelés szerint közelebb áll hozzám, mint az, aki ellenzi. Önzésre nem lehet építeni. Nem szabad! Átkozott az, aki nem Istenben bízik, hanem emberekben. Igen! Nem fakad áldás a munkáján, mert mások könnyei tarkítják azt. Aki emberekben bízik, átkozott, mert csak emberi mértékkel mér, az pedig nagyon silány mérleg. Rá van írva: „Nem hitelesíthető.“ Az emberekben-bízás pesszimistává tesz, mert az önző ember sohasem tudja meglátni az élet szépségeit. Semmi sem elégíti ki, mert egyre többet és többet kíván a maga számára. A csak emberben bízó emberre nagyon ráillik a mondás: „Ember az embernek farkasa.“ Marja, falja a másikat. Sivár, kopár az ilyen élete. Örök rettegés. Az ilyen sohasem fogja meglátni azokat a kegyelmi ajándékokat, melyeket Isten adott. Nem tud hálát adni az életéért, a testi egészségéért, a betegségekben való megpróbáltatásokért, a szegénységért, mert az egyiket, a jót, magától értetődőnek tartja, a másikat meg csapásnak és jajong felettük és átkozza az Istent, „az Úrtól pedig eltávozik az ő szíve!“ Istenfiuság helyett ember szolgája lett. Mennyivel más annak az élete, aki az Úrban bízik. Derü árad

szét rajta. Lelkében vidám életforrás fakadozik, mert megérti az életet és nem aggódik a „holnap“ felől, hanem igyekszik megfelelni a „ma“ kötelességeinek. Nem a nevető, vagy szomorkás arc a mérték, hanem a lélek legmélye. A legnevetőbb ember is lehet pesszimista, hiszen az életet át lehet színészkedni. De az Úrban bízó ember nem színész. Az ő számára a földi élet munkalehetőség, ahol soha sincs munkanélküliség. A gazdasági válságok nem teszik tönkre az életét; kevésse is beéri, a földi kincs nem rabolja el a szívét, mert a magasabb értékeket birtokolja; koldusrongyai közül is kisugárzik a szeretet és ha azt a fényt csak egy kisebb közösség látja is, többet ér az az őnző bankvezérek, államférfiak, művészek ideig-óráig tartó görögülz fényénél. Hiszen az embernek napjai olyanok, mint a mező virága . . . elmúlik minden, csak egy marad meg: az Isten beszéde. Az az egy örök. És mégis ettől fázunk. Félünk a hallgatásától, még inkább a befogadásától és megtartásától. Igen igen emberek vagyunk. Pedig tudjuk, hogy *„csalárdabb a szív mindennél és gonosz az.“* Tapasztaljuk napról-napra, óráról-órára. Igazán csak egyedül mi vagyunk az oka, ha még sem vonjuk le a következtetést — ha egy tál lencséért odaadjuk egész lelki nyugodalmunkat. Napról-napra becsapnak bennünket és mi is becsapunk másokat: még sem szününk meg csak emberiesen nézni. Örökké emlegetjük, hogy milyen rosszak az emberek, mégis tőlük várjuk sorsunk jobbra fordulását. A királlyal kellene beszélőnk és beszélhetnénk is — s mi mégis a konyha edénylistogatóihoz járunk protekcióért. Dehát, furcsa az emberi szív. *„Kicsoda ismerhetné azt?“* Bizony csak *egy*. Az aztán ismeri. Vigyázz jól, mert egyszer, ha akarod, ha nem, eléje kell állanod Vigyázz jól, mert Ő tudja, kik az átkozottak és kik az áldottak Jó lesz, ha bizodalmad nem az emberekben lesz, hanem az Úrban. Martin Miklós.

Hogy is volt csak ?

(Apró reminiscenciák.)

Erdély . . . Hogy vágytunk utána, mióta kisgyermekkorunkban édesapánk, vagy édesanyánk megtanította kimondani, egyszerű, muzsikáló, kedves nevét. Már akkor komoly bizonyossággal éreztük, hogy e név sűrített foglalat, lényege, megérzéskítője mindannak, ami igazán szép, igaz, jó és magyar. Egyre fokozódó erővel világosodott meg előttünk, hogy e név mögött örök emberi jogok, nagy eszmények, súlyos, parancsoló erejű igazságok sorakoznak egymás után. Tudtuk, hogy e szó olyan cím amely alatt egy szenvedésekkel és örömeikkel, diadalokkal és kudarcokkal teleszórt, de egy törhetetlen nép különös, csodálatraméltó erejéről tanuskodó történelem szívbe-markoló fejezetei következnek.

Aztán, idő multával, egyre nőtt bennünk tovább a vágy. Éreztük, hogy valahányszor Erdély levegőjét fújja hozzánk a délkeleti szél, mindig erősebben, gyorsabban kezd dobogni a szívünk, s meg-alvadt vérünkbe, ernyedő izmainkba új élet lopózik. S valahányszor

az erdélyi csúcsokról a messziről fel-fellobbanó pásztortüzek fénye a határsorompókon át idevilágított, az volt az érzésünk, hogy új remény, új életkedv árama fut végig rajtunk.

Ezért vonzott, hívott bennünket egyre jobban, egyre erősebben Erdély.

Nem régen volt, hogy álmaink valóra váltak Szeretettel, melegen hívtak odaátról. Konferenciára. Hadd nézzünk egy pár napig az Ige pásztortüze mellett egymás szemébe mélyen, s szövögessük együtt egy új élet terveit. Mi örömtől kipirosodott arccal, boldogan mentünk. Tudtuk, hogy a találkozás s az együttlakozás áldásos lesz, mert Azt megyünk hallgatni. Aki csak adni tud, s lehet-é ott szükölködni, ahol Ő megjelen? . . . Hogy minden egészen másképp történt, mint ahogy gondoltuk, hogy több ajándékot kaptunk, mint vártuk, azért legyen áldva a mi kegyelmes, nagy Istenünk.

. . . Útlevéllal megyünk a Szabadság ősi földjére. Szabadság földjéből szolgaság földje lett. És mégis, mégis a szolgaság földjén a szabadság népe él. Minél inkább szolgává akarják tenni, annál szabadabb lesz. Minél több terhet raknak rá, annál egyenesebben jár. Egyre jobban bontakozik ki lelkisége. Minél súlyosabb bilincsel kötözik össze a kezét, annál erősebben kulcsolják azt imára. Több a kinuk, de több az imádságuk is. Több a síró, könnyes szem, de több a bűnbánat is. Több a nyomorúság, de több a hit is. Ez a nép biztos léptekkel megy, halad az Isten felé. . . .

. . . A püspök úrnál voltunk. Azt hittük, hogy idegen helyre megyünk, s olyan jól esett érezni, hogy a családi otthon közvetlen-sége, melege, barátsága vett minket körül. Egy édesapa s édesanya áldó szeretete sugárzott le ránk. Elfelejtettük, hogy püspöki palotában vagyunk, elfelejtettük, hogy kivel állunk szembe, csak azt éreztük, hogy akkor, azon a felejthetetlen estén Krisztus volt az igazi vendéglátó gazda. S lassan, fokozatosan a szívünk legmélyén elfakult, beporosodott igazságok kezdtek megfényesedni. A legnagyobb ember mégis az aki legnagyobb tud lenni a szeretetben és az alázatosságban. „Egy szó, egy fillér, egy kézszerítés, ha az áld, ha segít, ha szolgál, drágább kincsek minden diadémnál.“ — Ti az én barátaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok. Szeretni és szolgálni, szolgálva szeretni és szeretve szolgálni milyen könnyű és mégis milyen nehéz, milyen nehéz és mégis milyen könnyű, ha bennünk Krisztus él . . .

. . . Valaki egyszer azt mondta nekem, jegyezzem meg jól, egy egész életreszólólag, hogy „Deutschland arbeit.“ S mivel a munka az élet egyedüli reális alapja, amely nép nem dolgozik, az elpusztul.

Mikor Erdélyben voltam, mindig visszacsengett a fülemben ez a komoly kijelentés. Erdély is dolgozik, verejtékezik, imádkozik. Az egyház sorsa itt a nemzet sorsa, s ezért válllatve munkálkodik minden jó magyar a református egyház megerősítésén.

Mágnásasszonyok boldog lélekkel, semmi áldozatot és fáradságot nem kimélve indulnak meg a falvak felé. Meglátogatják a református nőszövetségeket s lesznek egy testvér az öreg, barázdáltarcú, kérges-

tenyerű napszámos-asszonyokkal. Az Evangélium tűzhelye körül olyan szépen összeszűkülnek a nagy távolságok, úgy összeszűgorodnak a rangok és címek, csak azt látja minden látó szem, hogy Krisztus egyetemes szükséglet minden beteg, sorvadozó lélek számára, egyetemes gyógyszer Erdély minden sajnó sebére. Olyan jól esik érezni, hinni, tudni, hogy ezen a népen a pokol kapui sem vesznek diadalmat.

Harsányi László.

A pataki diákok estélye Budapesten.

A Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete f. évi február 14-én társas vacsorára jött össze, amelyen Dr. Panka Károly, a helyi egyesület elnöke *Tompa Mihály* élettörténetének ismeretése után anekdotákat olvasott fel a nagy költő életéből.

A nagy embereken, így *Tompa Mihályon* is, a történetírás soha sem fejezi be művét, mert az élet, ez a legnagyobb történetíró mindig újabb és újabb homokszemekkel gazdagítja a pataki diák-költő jellemszínkép és alakítókélyét. Jelentéktelen események emléke a lélek-búvár szempontjából jellegzetes és fontos mozaikrésze lehet a költő egyéniségének összetételében.

Ha általános vonásokban akarjuk megvonni a költő élet- és jellemrajzát, ha azt kutatjuk, hogy emelkedett erkölcsi világrendjére mely helyzet és környezet volt fölemelő, formáló hatással, akkor szemlélődésünk útján egy megoldásra váró rejtély elé jutunk. A szűkös viszonyok között vergődő szülői ház a tengődő élet mellett nem lehetett lelki értékeinek televénye már csak azért sem, mert anyjának korai halálával már 5 éves, zsenge korában *Igricibe* kerül nagyszülői gondozásra. Nem érezhette tehát az édesanya szárnyainak melengető és nevelő hatását és így nem foghatott fel oly nemesítő benyomásokat, amelyek magas lelki életére képző tényezők lehettek volna. Nem lehetett rá ily háttérrel a nagyszülői házból nyert nevelése sem, mert a gyermekre ez sem jelentett többet, mint a küzdelmes életet. Marad tehát a leginkább elfogadható föltevésnek az, hogy *pataki diákélete*, ez a mindig mostoha, kemény tanítómestere emelte őt az emberi átlagból kiemelkedő magasságra. Hiszen tudjuk róla, hogy pataki diákélete is viszontagságokkal terhes, inséges körülmények között folyik. Ezek a küzdelmek, amelyekhez még számos keserű csalódás és tapasztalat is társult, nyomot hagytak a külső behatásokra egyébként is hajlamos ifjú lelkében, melyet további életének derültebb kora sem volt képes kitörölni onnan. Mostoha sorsa táplálta fel gyakran a sötét pesszimizmusig fokozódott melankolikus vérmérsékletét oda, hogy költeményeiben is uralkodóvá a borongós hangulat válik. *Mig Petőfi* a fergeteges csaták gyújtó lantosa, az ő *Múzsáját* elnémítja a haza közeli bukásának sejtelve. Csak hosszú idők gyógyító hatása után tér magához ezen letargikus elaléltságából s ekkor szólal meg a nemzethez ébresztő allegóriáiban.

Mostoha sorsa egész diákéletében következetesen nyomon kíséri.

20 éves korában csordultig telik meg keserűségének pohara. Egyik tanára — amint Panka Károly említette s amit nem lehet eléggé elítélni — megbotozásra ítéli valami nem főbenjáró csinyjéért. Ez az önérzetét megalázó eset indító oka annak, hogy Patakot elhagyja és Sárbogárdon vállal preceptor foglalkozást. De a tér- és időtávolsággal enyhül lelke háborgása. Önfenntartásában vívott kemény erőpróbái sem tudják legyőzni tanulásszomját. Egy év múlva megtér az Alma Mater falai közé, ahol előbb a filozófiai, majd a theologiai és jogi 2—2 éves tanfolyamokat végzi be. Olyan, mint Anteus: minél többször teríti földre sorsa, annál erősebben ugrik talpra.

1845-ben végzi be Patakon tanulmányait s miután előbb még a sárosmegyei Péchy Tamás gyermekei mellett vállal nevelői állást, a lüktető irodalmi élet utáni vágyának engedve, 1847-ben Pestre kerül az ekkor már némi irodalmi hírnevet kivívott ifjú, ahol is csakhamar a kor uralkodó irodalmi és politikai eszme sodrába kerül. Tagja az Ifjú Magyarország tízes társaságának és Arany János, Petőfi Sándor és Tompa Mihály alkotják azt a triumvirátust, amely az irodalmi életnek legkimagaslóbb képviselőit jelenti.

Az emberi hódolat az élet kiválóságait szájról-szájra szálló legendák, mondák és anekdoták nimbuszával szokta körülfonni. Ezek az anekdoták idő- és térbeli távolságuk dacára is jellemzően világitanak rá a glorifikált férfiú alakjára. Allítsuk be a költőt az anekdoták világitásának reflektorfényébe és élénk lép a költő megvilágított egyéne.

Virágregéiből már ismerjük szinte nőiesen kifinomult érzelmvilágát. Ő az emberi lelki élet tengeri mélységeinek bűvája, a mélységekből hozza fel a lelki élet megnyilvánulásait: a bánatot, az örömet, a vágyat szólaltatja meg képletesen nem egyszer a virágok nyelvén.

De világituk meg a költőnek a Dr Panka Károly anekdota szemelvényéből kilépő alakját:

A dőlyfős földesúr istentisztelet után a templom előtt dúrván támad rá a költő-lelkészre. A költő finom érzékenysége mellett is némán állja a méltatlan támadást; olyan, mint a tenger nyugodt tükre, felszínét felzaklatja a vihar, de a mélyén rejtett gyöngyeit és többi kincseit a vihar sem képes hullámozásba hozni. A lelkésznek a példaadás jegyében kell tündökölnie, ha vitába elegyednék vele, le kellene szállania arról a lépcsőfokról, amelyre sok szenvedésének önképző műve állították oda és meg kellene fürdenie a hétköznapi élet salakjában. Nehéz volt az út e lépcsőfokig, de nehéz onnan le is szállania. Emeljünk ki nehányat az anekdotákból:

„Tompa Mihályt 1851-ben választották meg Hanvára papnak.

Abban az időben Hanván lakott Darvas Pál földbirtokos is, aki hallani sem akart arról, hogy Tompa legyen a hanvai lelkész. A hívek azonban mégis csak Tompát választották meg.

A beköszöntő predikáció után, amelyen Darvas is jelen volt, a hívek körbeállva a templom előtt szeretettel üdvözölték papjukat. Tompa megköszönte a ragaszkodást, kezét fogott híveivel s természetesen Darvassal is, aki azonban ily szavakkal támadt neki:

— Hogy mert a tiszteltes úr idejönni, amikor tudta, hogy én

nem akartam! Kitúrtam én már más papot is: magát is ki fogom túrni! Node, úgy hallom, hogy költő is volna: erre mondjon hát kádenciát, ha tud!

Tompa megdöbbenve e nyers szavakon, lesütötte a szemét, majd kis vártatva így válaszolt:

A disznó az, aki túr,
Hallja, tekintetes úr!
Az úr kitúrta papját,
Klasszifikálta magát!

A frappáns rögtönzés annyira meglepte Darvast, hogy egyszerre megbánta előbbi dúrvaságát s barátságosan így szól Tompához:

— Nohát, az Isten hozta, tiszteletes úr!

S ettől a pillanattól kezdve a legjobb viszonyban éltek mindvégig.“

*

„Az adóhátrálások miatt sok baja volt Tompának híveive, úgy-hogy ezuttal már az egyháztanács foglalkozott az ügygel. Ekkor egy szájas presbiter, egy egyszerű falusi földművelő, azt indítványozta, hogy legjobb lenne megszüntetni, vagy legalább is leszállítani az egyházi adót.

Tompa csak ennyit mondott rá:

— Atyámfia, indítványt tenni nem elég, meg is kell azt valamivel indokolni.

— Hát én meg is indokolom, — kiáltott fel az atyafi.

— Indítványomat azért tettem, mert nem igazság az, hogy olyan embernek fizessünk, aki nem dolgozik. Hogy a tanítót fizetjük, nem teszek ellene kifogást, mert az gyerekeinket tanítja, de a pap nem csinál semmit, hát azt minek fizessük? . . .

— Hát az istentisztelet semmi? . . . Kérde valamelyik presbiter.

— Az nem dolog, az semmi! Azt akármelyikünk is elvégezheti, — feleli az atyafi.

— Igaza van! — vág bele Tompa. Prédikálni akárkinek lehet, aki ért hozzá. Az indítványozó presbiter úr bizonyosan ért hozzá, azért beszél úgy. Miután pedig a mi anyaszentegyházunk a közpapság elvére van építve, a hívek közül bárkinek joga van a templomban prédikálni. Ezennel felhívom tehát indítványozó presbiter urat, hogy mához egy hétre a vasárnapi istentiszteletet helyettem tartsa meg. Még azt is megteszem szívesen, hogy ha szükségesnek látja, egyben-másban útbaigazítást is adok. Tehát a jövő vasárnapi istentiszteletet B. presbiter úr tartja, ezt határozatilag kimondom és az egyháztanács ülését ezzel bezárom.

Nagy zajjal, lármával keltek fel székeikről az egyháztanács agjai. A legtöbb hangos szemrehányással támadt B re, hogy micsoda meggondolatlanság volt az indítványa. De B. nem hagyta magát, sőt egészen neki vadulva verte a mellét és kiabálva fogadkozott:

— Bizony, én meg is tartom!

A presbiterek azonban fejcsóválva indultak hazafelé s útközben is folytatták a vitát a hengező B vel.

Még azon a napon tele lett a falu azzal a hírrel, hogy a következő vasárnapon B. fog papolni. Másnap is ezzel foglalkozott az egész falu. Aki csak B. vel találkozott, megkérdezte tőle, hogy tudja-e már a prédikációt és hogy miről fog prédikálni . . ?

B. pedig nem mert mutatkozni sem, még családtagjait is elkerülte s a harmadik napot már a marháival az ólban bezárkózva töltötte. Szerdán pedig úgy elrejtőzött, hogy azt sem tudták, hol van. Végre csütörtökön reggel, a kert felé kerülve beállított Tompa udvarára s kihívatta őt.

— Isten hozta, B. uram, szölt hozzá Tompa barátságosan. Hát csakugyan valami útbaigazításra van szüksége, azért jött hozzám, ugye? Hát csak jöjjön be a szobámba, ott majd megbeszéljük a dolgot.

Zavarban állt az atyafi, levett kalappal Tompa előtt s alig hallható hangon motyogta:

— Nem kérek én, tiszteletes uram, semmi útbaigazítást, csak azt kérem, hogy ne tessék annyira komolyan venni a dolgot. Eljár néha az ember szája, az enyém is eljárt. Bocsásson meg érte.

Tompa szelid szavakkal magyarázta a hűnbánó atyafinak, hogy miben hibázott Fölmentette most már terhesnek vallott kötelezettsége alól s a következő vasárnap oly meggyőző prédikációt tartott erről az esetről, hogy azután mindenki, még B. uram is, vallotta, hogy a pap is megérdemli a fizetését, hogy ő is megdolgozik érte, ha nem is a — kezével. És ami a legfőbb hatása lett ennek a leckének: a hanvaiak egyházi adótartozásaikat mind befizették még abban az esztendőben.“

*

Ezek az anekdoták beszélő jellemképek. A költő már nemzeti nagyságunk pantheonjából szórja reánk a nagy férfiú fényét; szórja is és hintse szét még hosszú századokon át, hogy fénye és buzdító példája köztünk maradjon; gyülemljék fel a költő nyomán az emlékezés termékenyítő kristályvize és serkentse a késői utókort is nemzeti nagyságunk kiépítésére.

Sz. Lukács Pál.

Giovanni Papini.

Akit a világ, vagy szűkebb téren a vallásos irodalom csak kis mértékben is érdekel, az feltétlen hallhatott erről a névről. A legtöbben olvashatták is Papini „Krisztus élete“ című művét, mely az eddigi idevonatkozó leírások között a legnagyobb mértékben rajzolja meg Jézus életét.

Ez a mű nemcsak a Megváltó csodásan szép bemutatása az evangéliom bájos egyszerűségében, hanem a szerző saját, a legnagyobb szélsőségek között csapkodó, lelki élete nyugvó fázisának rajza is.

Giovanni Papini élete a nyugtalanság és keresés tüzeiben égő élet. Kezdetben a leghevesebb forradalmár, futurista, aki bármely pillanatban kész arra, hogy a színházban pisztolyt rántson elő, azután

a legalázatosabb hívő. Nietzsche követője, csak az Übermensch nek jogos az élete, aztán pragmatista és a James által járt út az élet helyes iránya, majd mint bergsonista a l' Evolution Creatrice-elméletét szorítja magához. Keres és irányít s az emberek nyomon követik. Minden utat megpróbál, minden systémát felhasznál s egyiket a másik után hagyja el és lesz egymásután mindenik tagadója, míg egy napon bevallja azt a nagy ürességet mely lelkében tátong, s amely őt dicsősége magaslatára segítette.

A világháború zivatara elől magányba vonul, amit lehetővé tesz rövidlátása, de elégedetlenségével, szomorú életfilozófiájával különben sem tudott volna résztvenni a nagy világkonfliktusban. A világtól elzárkózva családjával együtt, kis birtokán gazdálkodva él. Ebben a magányban mintha elérte volna lelke nyugpontját, megtalálta volna vívódásai célpontját, a hittel ölelkezik össze, s a feszület előtt mély alátra hajtja fejét. Ebben a lelki szférában írja többek között vallásosságtól áthatott és mindenfelé annyira elterjedt és mohón olvasott „Krisztus életét.“

A háborgó anarchista Giovanniból az Üdvözítő lábainál békeséget talált Papini lett, aki megtérésével senkit sem ragadott nagyobb csodálatra és barátságra, mint a katolikus papságot. És hol van és mit csinál ma Papini?

Az egyik francia irodalmi tájékoztatóban, a Les Nouvelles Littéraires-ben igen érdekes cikket írnak róla, egy, csak nem rég megjelent művével kapcsolatban. Ennek a műnek címe: *Gog*, amelyben pályája első fázisának álláspontját is túlhaladja és a legsötétebb pesszimizmussal áll meg Schopenhauer mellett. Keserő iróniával teli kérdése Gog hőséneke, hogy a kenyér, csak kenyér marad, mint egyetlen tápláléka az embernek és a világ egyetlen igazsága. „Sohasem éreztem — mondja — még olyan gazdag és kellemes ízt, mint a kenyér íze. És tényleg ez az igazi táplálék és való élete az embernek?“

Szinte érthetetlen — írja a cikk — hogy ez az író, millióival, ünnepeltetésében s mondhatni még majdnem ifjan, magát a föld legelfásultabb és legszomorúbb emberének ismeri. Veszettül harap a porba és sír, mint egy gyermek. Ma úgy jön ki Krisztus templomából, mint egy bélpoklos. A Belzebúb szörnyű arcával távozik onnan, ahol kevéssel ezelőtt térdepelve imádkozott, átkot üvöltve az anyagyházra és dogmáira. A kritikusok csatasorba helyezkednek, a papság tajtékzik a dühtől. Egyesek gyöngye hite miatt vádolják, mások csendesíteni igyekeznek valamit a felkerekedett polémia hullámain, legbensőbb barátai pedig a pápai excommunicatio től próbálják megmenteni, erősítve, hogy Papini nem Gog és ennek a szerencsétlen hősnek ideái sem az övéi.

Annyi bizonyos — írja tovább a cikk, — hogy ez a skandalum nem lesz végkép elfojtva, sem befejezve a folyóiratok és újságok cikkeivel. Papini visszalépett a színpadra és még az sem lenne csodálatos, ha ideális testét, azaz szellemét azon a helyen vetnék tűzre, ahol a rebellis Savonarolát égették meg.

Ezek szerint Papini a legszélsőségesebb végletek embere s míg lelke egyik fázistól a másikig rezdül, olyan problémák tűnnek szemei elé, melyek félelmetesen nyílt kérdései az élet valódi és abszolút értelmét kereső embernek.

Az, amit most Papini belejajgat az élet kaotikus forgatagába, hány ember litokba burkolt kérdése!? És ki adja meg most erre a feleletet?
Tóth Ferenc.

Egy új ének . . .

*Úgy állok, mint egy zászló a szélben
Néha megráz egy örült roham
És én hozzá simúlok boldogan
S véle kiáltok átkot és álmat
Hogy lelkemnek édes könnyében
Megtisztithassuk ezt a világot*

*Aztán . . . ha riadva zúg a hadkürt
Szorongó árnyak futnak mögöttem . . .
Lelkem az égen túl is fellobog
S az ég fényéből zászlót fonok . . .
Úgy jönnek vélem árnyon és fényen
Hidat emelve a messzeségben
A riadt szemű bús ember-romok.*

*Őrzője vagyok a sorsnak, szívnek
Mindenre kész ifjúi áldozat
Belőlem tépést téphet a bánat
Zászlója leszek az újvilágnak
S ha lelkem lobogva az égbe ér
Egyetlen üdve, hogy tiszta s fehér . . .*

Császár József.

Pétör.

Virtus az virtus, de Pétör
az má igazán Pétör.

I.

Ünnep volt, -- úgy a husvét.

Az első nap szent ájtatossággal mult el, a másik . . . a másik az már vig volt. Hogy készült arra mindenki.

A falu, már reggel, — hajnalba talpon volt, apraja, nagyja készlődött a — locsolkodásra.

Az aprók már korán reggel bezörgettek a fehir személy ajtaján s avval a jó vizes-rózsa vízzel jól leöntötték a Marcsát és még a

Julcsát is, kik úgy jól benne voltak már az években, de hát ez úgy — dukál. No, ki jut a kis Tercsikának is abbul.

Hanem hát úgy dél tájban kezdődik az igazi. Az ám akkor gyűnnek a legények . . . No hiszen készülődés az volt . . . Úgy. — Viganóba öltözködtek a lányok, no meg virágot is tűztek a hajukba, — meg az a jófajta sütemény mind az asztalra került, hát az a nyiri bor sem hiányozhat.

Hát gyűttek is a legények, nem is egy, de egy egész sereg . . .

Nosza megfogták azt a fehir személyt, — ahány volt, — oszt kivitték a kúthoz, egy veder, . . . két veder, . . . Hű be jó vót.

Azán jön a vendégség a belső szobába . . .

Meg hát a beszéd . . . Jóska az már a tizedik helyen van s úgy ki van pederintve-sodorintva az a kis bajusz, — hogy no, — Zsiga, még csak az elsőn, de . . .

Eh, a falu talán rossz nyelvű is, . . . a Marci már dicsekszik is. Ű már mutat egy szép piros tojást, — hát erre mindenki kikotorja a zsebiből, . . . s úgy egyszerre csak Zsiga is előhoz, innen-onnan egyet, a leggyönyörűbbet (pedig első helyen van) He . . . he, még sem olyan rossz nyelvű a falu. Csak Pétör ül mogorván, Ű nem mutat, . . . pedig azt mondják, Balog Klára keszkenőjét viseli, — oszt még sincs piros tojása . . .

II.

Hát úgy történt.

Pétör reggel kimosdott, kisuvickolta csizmáját, kipödrte bajuszát, fölvette az új mundérját (most vette a vásáron), lesimojtotta göndör haját, az arcát azt a rózsás arcát megnézte jól a tükörbe, — zsebibe dugta Balog Klára keszkenőjét, oszt ment, ippen őhozzájuk.

A nap már délfelé járt, nem sietett, úgy sem akart máshova menni, mert hát a lakzi nem sokára mög lessz, oszt minek a többi lány akkor már.

Hát ment.

Annak rendje és módja szerint mög is öntötte Balog Klárát, le is ült, evett is, ivott is, — oszt csak várt, lesett jobbra-balra, — de hát a piros tojás csak nem gyűtt . . .

Pedig be várta, hássen ma minden legény, kinek hetyke bajusza van (már pedig az van), no meg szeretője is van (hássen már mér ne) az megkapja a maga piros tojását, amolyan cifrányit. Az, aki eddig ott legyeskedett esténkint az ablak alatt megtudhatja: szívesen látják-e . . . kerülhet e beljebb, — hát csak ebből.

(No szegény legény, ki elkezd legyeskedni pont a harmadik nap, az kint rostokolhat, még meg is fagyhat, úgy tél tájban, egy évig, nincs bebocsátás. No, furcsa világ.)

Hát hiszen Pétör, az a Szarka Pétör már tavaly megkapta, de úgy illik, hogy most is megkapja a mátkájától.

Dejszen várhatta . . .

Nem kapta meg, még akkor sem, mikor elment (pedig nem akart). lnye pedig be várta.

Hát erre elment Bódog Julisékhoz, — locsolkodni. No 'szen ott szivesen is fogadták, kapott is piros tojást, no még ilyet (tudták, hogy völegény, de talán mást is)

Oszt ott egyszer csak Thury Pesta (h és y-nal) eldicsekszik, hogy ú kapla meg Balog Klára piros tojását.

Hí, — azt a rézangyalát, no Pétör csizmaszárában csak úgy ugrált a kés . . . Tyü, de mégse, hászén ma ünnep van, oszt kitudja . . . csak azirt sem . . . no meg hát van még korcsma . . .

Be is vette magát Pétör, az a Szarka Pétör a korcsmába má déiben.

Pedig be rendes ember, — ú csak délután szokott oda menni. No ne lássák mög a legények, hogy ú búsul, — ne beszéljenek róla, ha itt is hagyta Balog Klára (az ő mátkája), ott van még Bódog Julis. Nem azirt első gazda fia a faluban, hogy ne kapjon, ha köll mind a tíz újjára asszonyt.

De bizony csak beszéltek róla.

Hí, — meg akkor, mikor Tódorné, Marjákné, Szikráné kiállt a kapuba (hiszen igaz is, tudnak ők mindent), no szólhatott is a harang, mi volt az nekik, mikor Thury Pesta (má csak így mondom) kapta meg Balog Klára (ezt is így) piros tojását. Juj, hogy folyt ott a szó, csak úgy egymásból kapták ki . . . hogy . . . Thury Pesta már reggel ott volt, — elsőnek (tudta az, mit csinál) oszt kettő veder . . .

— Dehogy! Három vót a, komámasszony, — így Szikráné.

— Hát biz lehetett! — Tódorné tógyított.

— Oszt Szarka Pétör később ment oda . . .

— Hát úgy köll neki . . . de biztos vót a dógában . . . Oszt kapott egy nagy semmit . . . Igy ni . . .

— Igaz . . . igaz, első gazda az apja . . .

— No de még Pétör csinos is, oszt fene egy erős, a multkor is, — emlékszik? . . .

— Hát má hogyne, — mikor ott voltam. Ő dobta ki a Balázs gyereket a kocsmábúl, pedig katona vót, szuronya vót, — de úgy, hogy kitorste a nyakát . . .

— Ült is akkor . . . tilt is . . . — sivít Szikráné . . .

— A Thury Pesta az sokkal nyalkább, — ahun megy ni . . . Ej, eszem a szentemet, be csinos. — akár az én uram, hogy nyugodjon . . .

— No ugy-e, mondtam, hát ú kapta meg Balog Klára piros tojását.

— Pedig, úgy-e komámasszony, csak most gyütt ide . . . oszt már is beleszeretett ez a Balog Klára.

— Derik lány . . . tudja, mit csinál . . .

— No de hát a Pétör mátkája vót . . .

— Tud is valamit kend, — de Thury Pestát szerette, — értse meg ke, — jobban, mint Pétört . . . oszt nemes embör is — úgy-e . . . huszár is vót.

(Mi igaz, mi nem, Szikráné tudja)

— Hát meg hogy a szivire vette az a Pétör, ahun ni, a kocsmába mulat.

— Istentelenség nappal cigányozni. Hiszen tellik neki . . . ippig . . .
 — Hát oszt ha nem kell Balog Klárának.

III.

Tényleg így volt.

Balog Klára Thury Pestának adta a piros tojást, pedig Pétörről most lett volna már a nagy lakzi.

Pétör első gazda fia. 80 magyar hold! (magának) oszt háza is volt . . . csinos fiú, erős fiú (ült is már).

Thury Pesta most jött a faluba, ki tudja ki fia — borja, igaz, van itt húsz hód földje már, de mégis Pétör az Pétör . . . Csinos is, szebb is talán, mint Pétör, de hiszen Pétör az Pétör.

És Balog Klára mégis ennek adta a húsvéti tojást. . . .

No hiszen, csak lcig boldog. Soha senki nem fizet jobban, mint Szarka Pétör . . . mert . . .

IV.

Délben Thury Pesta ott ebédelt már Balog Kláráéknál . . .

A falu persze tudta mindjárt, — no meg Tódorné, Szikráné, Marjákné.

Pétör meg nem ment haza . . . Ott maradt a korcsmában. H'szen egyszer csalja meg őt egy leány, — holnap kézfogó lesz azírt is Bódog Juliséknál! De hát a bánatot borral köll leönteni.

No, öblítették rendén.

Később jöttek a cimborák is . . . együtt, de Balog Kláráról nem szólt senki. Minek!? Hitvány fehér szemily lett az ő szemükben . . . mert Pétör az Pétör. (Most is ő fizeti azt a jóféle nyirit, a cigányt is, mert Pétör, az igen . . .)

Egyszer csak belépett Thury Pesta helykén, nem szólt senkihez semmit, leült egy asztalhoz, bort kért, — két üveget egyszerre! . . . osztán gyertyát is kettőt . . . — tudja, hogy övé a legszebb lány . . .

Ittak.

Egy darabig csendesesen . . ., a cigány igaz, hogy húzta, de Pétörnek, meg a cimboráknak, — később már daloltak is, mintha ott se lenne Thury Pesta, ki elszerette Szarka Pétörtől Balog Klárát . . ., úgy daloltak, olyan jókedvük volt, — hogy no! — Holnap kézfogó.

Egyszer aztán felugrott Thury Pesta (itt kezdődik igazán), oda a cigány elé, oszt kezd dirigálni . . . — a legények bicskája mintha csak egyszerre kint lett volna. de — Pétör leintette őket, hiába, Pétör — az már csak Pétör . . . oszt odament Thury Pestához (hű, ha ezt látná Tódorné. Szikráné, no meg Marjákné, tyű . . . ű), oszt megfogta a karját, elvezette onnan . . . ültek külön asztalhoz, — Szarka Pétör meg beszélt Thury Pestához, úgy szépen, csendesesen, hogy senki meg ne hallja, mert odaát a legények figyeltek nagyon (a cigány is hallgatott), a bicska a kezökben.

(Icig már régen a zsandároknál van, tudja ő már, — vér lesz itt ma, sok vér). Ju . . . uj, ha látná ezt Szikráné, Marjákné, meg Tódorné ('szen látják is, mért lenne akkor a korcsmának ablaka . . . kettő is . . .)

Szarka Pétör meg elkezde beszélni Thury Pestához . . . Úgy . . .

— Pesta! . . . eriggy innen most haza . . . Igaz, nagy leginy vagy . . ., de nézd azokat is ott . . . kés van náluk . . . meghalsz itt . . . H'szen igaz, megérdemled, mert . . . a virtus az . . . virtus, 'szen tudod, így szoktuk, — de én szeretem Balog Klárát. — hát no . . . hiszen tu . . . így nem bántalak . . . Én elveszem Bódog Julist, azirt is, — így mög lesz a virtus is, — jó lány nagyon . . . no most már te elveszed Balog Klárát . . . azt a . . . jó lány nagyon, oszt . . . most erigy haza . . . Én mondom, Szarka Pétör . . . az igaz, mert möghalsz ma másképp, h'szen ez a virtus, — tudod . . .

És Thury Pesta kiitta borát (Pétör nem ivott vele), eloltotta a gyertyát, oszt hazament szépen (nem is Balog Klárához).

No 'szen Marjákné, Tódorné, Szikráné hanyat is vágta magát. Tódorné lefeküdt, úgy kellett szegény Nagynénak kikuruzsolni belőle a bajt. Hogyne, mikor Thury Pesta elszereti Balog Klárát Szarka Pétörtől, oszt az meg se öli . . .

Juj . . . juuj, ez már mégis sok.

Dehát Pétör az . . . az Pétör . . .

Hiába szaladt hát Icig a zsandárokért (még ők is ittak).

Pétör mög kimulatta magát (reggelig), oszt másnap möglett a kézfogó — Bódog Julissal, mert hát Pétör az igazán Pétör.

V.

Balog Klára is férjhez ment Thury Pestához (egyszerre volt a lakodalom), oszt jól is éltek.

Hát Pétör az már csakugyan Pétör . . .

VI.

Marjákné oszt erre meg is halt . . . Hogyne mán, mikor Thury Pesta elszereti Szarka Pétörtől (az első legénytől) Balog Klárát, mög mög se bicskázza, elveszi rá Bódog Julist, oszt semmi baja se lesz, oszt Thury Pesta mög Balog Klárát, oszt még az is jó lett, még egytívé is járnak . . .

No, ez már sok egy faluba . . .

* * *

Hát így volt.

Stéphán László.

Március tizenötödike főiskolánkban.

A régi hagyományokhoz híven március tizenötödike egész napját ünneppé szentelték a pataki diákok. A nagytemplomban Hubay Lajos szénior végezte a délelőtti igehirdetést. Délután a város közönsége, a vidékről jövők és a diákság által zsúfolásig megtöltött Mudrány-teremben folytatódott a magyar szabadság emlékünnepe. Brahm's remek magyar táncával nyitotta meg a műsoros délutánt a gimn. zenekar. Vajda Géza VIII. gimn. tanuló elszavalta a Talpra magyart,

majd dr. Gulyás József gimn. tanár tartott ünnepi beszédet. A szenvedő Jób szava: „Beszélj a földdel majd az megtanít,“ az eltiport magyar nemzet reménysége is. Téli dermedés után a tavasz ébredése és virágzása következik; a nemzeti feltámadás erős hite elhozza a magyar tavaszt is Gulyás tanár emelkedett történelemszemlélettel és mély hazaszeretettel felépített gondolatai igazolták, hogy Március Idusának eszméi újra újjá, üdévé és lelkesítővé válnak, ha nem felszínes hatásvadászatból, hanem a velük telített lélek mélyéből fakadnak. A főiskolai és gimnáziumi énekkar szép énekszámai közben Nagy Barna IV. é. hh. szavalata ragadta magával a közönséget, majd Stephán László adta elő szintén nagyon hatásosan Farkas Imre: Ven cigány c. melodramáját Horkay Barna IV. é. hh. zongora és Szilva Sándor III. é. hh. hegedűkíséréte mellett. A Himnusz eléneklése után a lelkes közönség a levante és társadalmi egyesületek, meg a diákság széles soraival együtt a Kossuth emléktábla elé vonult, ahol Juhász József és Durányik Béla levanték szavaltak hatásosan, Hubay Lajos szénior pedig szárnyaló szavakban tolmácsolta az ifjúság hűségét március tizenötödike eszméi iránt.

Este fél nyolckor kezdődött meg az ünnepnap befejező része, a szokásos, zártkörű táncmulaisággal egybekötött színelőadás. Harsányi Zsolt: Zenélő óra c. vígjátékát adták elő. Nem lehet száyszázalékiig helyeselni a rendező-bizottság választását. A Mikszáth regényből átirrt vígjáték nem volt alkalmas márc. 15 iki előadásra, mert a genre jelenetek garmadájában félszegen és erőtlenül jut szóhoz a Mikszáth-regény hazafias meséje. Annyira távol állunk az 1850-es évek erzelemlilágától, hogy a hatásos regénynek hatásos vígjátékká való átírásához jóval több koncepció érzekre, szinpadí kifejező erőre lett volna szükség. Így a zenélő óra sehogyan sem tud az érdeklődés középpontjába kerülni, a gyűjtés hatásos gondolata elsikkad, Pataky Géza hazafias szavai üres retorikától konganak.

Hogy az előadás mégis nagyszerűen sikerült, az teljesen a ki-tünő műkedvelőgárda érdeme. Egy-két erőtlen, vagy elrajzolt alakításon kívül ide. szines, élvezetes volt a darabnak úgyszólván minden pillanata. Amit a fiatal szereplők alakításban és kedvességben nyújtottak, jobban tetszett sok hivatásos társulat elkényszeredett modoroságánál. Borsányi Ducika mély tónusokban megjátszott magyar nagyszonya, Padrah Ilike és Kiss Zsófi ka bájos leányalakításai, az elsőrangú komikai érzékű Batta Sacika Bindernéje kiünöfen sikerült alakítások. A fiúk közül Horkay Barna, Nagy Árpád, Stephán László, Kalmár Lajos, Marton János, Fodor Lajos, Orosz György, Friedler István, Nagy István, Nagy Lajos, Técsy Béla, Görgey Kálmán és a nagyszerű kis Damjanovics Iván nyújtottak nagyon jó alakítást Fejér István elsőrangú rendezőnek bizonyult. A sok tappsal fogadott előadás után „Harmatos a kukorica levele“ hangjaira kezdetét vette a szintén nagyon jól sikerült táncmulatság.

A leány- és fiúszereplőknek és mindazoknak, akik az ünnepély sikerét bármivel is előmozdították, hálás köszönetet mond az Ifjúsági Egylet.

Hirek.

Nagy Iózsef mezőkászonyi segédlelkészt a palágyi gyülekezet lelkészévé választotta.

Éreltségi kormányképviselő főgimnáziumunkban *Pongrácz József* pápai theol. akadémiai igazgató lesz.

E hónap végén kerül ki a nyomdából a gimnázium ágazataiba való felvételtől és az új internátus felvételi feltételeiről szóló részletes tájékoztató. Bárki megkaphatja, ha a gimn. igazgatói hivatalból válaszbélyeggel ellátott levélben kéri.

A Pataki Diákok Országos Szövetségének nyiregyházi fiókja még e tavaszon, a Sóstó fürdőn, a főiskolai énekkar közreműködésével, egy nívós műsoros estélyt akar rendezni. A budapesti fiók vezető férfiai azon buzgólkodnak, hogy ott is, még a tavasz folyamán, egy olyan estélyt rendezzenek, amelyen a szereplők egytől egyig régi pataki diákok. A P. D. O. Sz. márc. 2-án tartott ülésén tervbe vették a főiskola énekkarának a Studióban való szereplését, *Lőrinczy György* író és *Rothermere lord* a főiskola nagy missziója iránti meleg elismeréstől áthatott levélben köszönték meg tiszteletli taggá történt választásukat: leveleik a főiskolai kéziratárban helyeztetek el.

Látogatás a sárospataki főiskolában. *Janka Károly* főiskolai lelkész és *farkasfalvi Farkas Géza* világi gondnok a hónap elején a theol. akadémián hivatalos látogatást végeztek. Jelen voltak az előadásokon és megelégedésüket fejezték ki a professzorok és az

ifjúság lelkiismeretes munkája felett.

Folynak az előkészületek a sárospataki főiskola jubileuma megünneplésére. A bizottság *Janka Károly* és *farkasfalvi Farkas Géza* főiskolai gondnokok vezetésével márc. 2-án ülést tartott. Az eddigi előkészületek után *Elekes Imre* közigazgató előterjesztésében tárgyalták a jubileumi nap programját.

A jubileumi nagybizottság melyet az egyházkerület küldött ki és amelynek tagjai az egyházmegyék esperesei és gondnokai, továbbá a pataki főiskolai igazgatói, s néhány választott egyén 28-án d. e. 9 órakor tartja második gyűlését, Miskolcon.

A 134 sz. Hegyaljai Erő cserkész csapat márc. 7-én d. ú. tartotta csapatgyűlés keretében táborzáró ünnepélyét. Az ünnepélyt, vetített képek, az őrsök előadásai, tea és sütemény tették a csapat tagjai előtt kedvessé és meghitté. A süteményt a cserkészet barátai adták. Ez úton is hálásan köszönik a cserkészek. A csapat tavaszi munkaprogramja főként kirándulások és vidék ismeret, előkészület a táborra, emellett természetesen a téli belső csapat munka folytatása is.

A 234 sz. II. Rákóczy Ferenc cserkész csapat márc. 7-én este kitűnően sikerült táborzáró ünnepélyt tartott. A csapat nagy munkakedvvel dolgozik.

Az imatermi orgona építését már megkezdték és még ebben a hónapban el is készül.

A gimnázium nagyon jól sikerült tornaünnepélyt rendezett. A

bemutatott csapat, parter és szer-
gyakorlatok Szabó Károly testne-
velési tanár munkáját dicsérik.

Béky Zoltán trentoni, amerikai
lelkész egyházában januárban, óri-
ási lelkesedéssel adták át hivatá-
sának a független református egy-
ház új iskoláját, mely e nemben
a leghatalmasabbak egyike. Béky
Zoltánnak e gyönyörű épület lét
rehozása körül, mely az amerikai
magyarság egyik fellegvára, hal-
hatalan érdeme van.

Az elekcio 26-án volt. Első
diák *Horkay Barna* IV. é. hh.

Pályázatunkra két pályamunka
érkezett.

A Tanítóképző V. éves növen-
dékei 17 én kedden Engelbert
Rezső és Eggei Antal tanárok ve-
zetésével Felső Bereckibe kirán-
dultak az ottani vízszabályozó szi-
vattyútelep megtekintésére. Faltys
Ferenc társasági szakaszmérnök
és Fiala János társ. gátfelügyelő
fogadták őket. A mérnök úr érté-
kes szakelőadásáért és a szíves
vendéglátásért ez uton is köszö-
netet mondunk.

Ódapályázatunk. A közlőny márc.
15-re ódapályázatot hirdetett. Ódák
szép számmal érkeztek be, ami-
ből látszik, hogy az ifjúság mun-
kálkodik. Fájdalommal közöljük
azonban, hogy a beérkezett ódák
közül egyet sem mertünk kinyo-
matásra és a nagyközönség előtt

való elszavalásra ajánlani. A ver-
selési technika több ódánál kielé-
gítő, de a bíráló bizottság véle-
ménye szerint több tartalom és
több eredetiség szükséges ahhoz,
hogy egy óda március 15-iki
pályázatot nyerjen.

A tanítóképző intézet ifjúsága
kitűnően sikerült házi műsoros
farsangi bált rendezett február hó
14-én. A zenét az intézet zene-
kara szolgáltatta. A szigorúan
zártkörű esten barátságos csatát
állott a képző tanári kara. Az év
eleje óta elfojtott keserűség mind
utat talált e napon, mikor is a
diák volt a tanár. Thomán József
és Ardey Sándor szellemesen kon-
feráltak. Hercsik és Fancsik V. é.
tn. sok tapsot kaptak, Szabó Zoltán
is nagy sikert ért el professzor-
ságával és felettetésével. Az est a
vidámság jegyében folyt le örömt-
elt hangulatban.

„**Magyar ég alatt**“ címmel jelent
meg a kiváló írónak, Böszörményi
Jenőnek novellás kötete. E kötet
megrendelhető 1 30 P ért a Soli
Deo Glória Szövetségénél (Buda-
pest, IX Lónyai u. 7. II. 28.)
Bolti ára 3 P.

Köszönettel nyugtázzuk a követ-
kező, március 15-iki esti előadás
alkalmával adott felülfizetéseket:
Csajka György 5 P, N. N. 3 P,
Dobozy István 1 50 P, Buday Pál
1 pengő.

*Szeretettel kérjük hátrálékos előfizetőinket, hogy reánk is gondol-
janak. — Lapunk e havi száma nyomdai anyagotlódás miatt késett.*

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Tóth Lajos III. é. hh.

Czeisler Izidor
divatáruháza
Sárospatak
(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és köttőrtáruk, illatszer, pipere, férfi- és női fehérműk.

MOLNÁR
JÓZSEF

ÚRI ÉS NŐI

FODRÁSZ
SÁROSPATAK

(Rákóczi uccán, a ref. egyház épületében.)

Pontos kiszolgálás

Diákság részére kedvezményes árak.

KONCZ FERENC, SÁROSPATAK

LORÁNTFY U. 8. CIPŐÜZEM ÉS CIPŐKERESKEDÉS SAJÁT HÁZ!!

KÉLŐN mértékosztály!!

! A diákság évek óta felkarolt cipésze !

Megrendelésre készít elsőrendű férfi-, női- és gyermek-, egyszerű és divatcipőket, orthopédcipőket, cserkész- és mindennemű sportcipőket vízhatlan minőségben, **szolid árak** mellett. **Javítások** gyorsan és gondosan eszközöltetnek!

Állandó raktár férfi-, fiú- és gyermekcipőkben, papucs- és házicipőkben, cipőápoló és vízhatlan szerekben; minden létező színben legjobb minőségű **cipőkrém, lack-olaj, cipőfestékek**; vadász- és sicipőkhöz **cethal-cipőzsinór**; alacsony természetűeknek **belső sarokemelő**; elsőrendű **cipőzsinór**; fájóslábúaknak **ludtalp betét** és mindennemű talpbetét-különlegességek!

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek!

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:
„Time Is Money“
(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísztárgyak, valódi evőkészletek **kedvező részlet-si feltételek mellett** kaphatók

Pitz Pál

és ékszerész, **Sárospatak.**
vállalatos választékot készséggel küldök!!
Varrógépek és eredeti **Steyer Vaf-**
fenrad kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák *legpontosabban eszközöltetnek*

Dobozy István

Sárospatak.

☞ a Patikaközben. ☞ *a diákság felkarolt borbély és fodrász-*
mesterének modern műtermében.

40 év óta áll fenn

id. Szepessy István
sütődéje.

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.